

Horizontālais princips «Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana»

4.1.1.1. pasākuma 4.kārta

Inese Vilcāne

Labklājības ministrijas Sociālās politikas plānošanas un
attīstības departaments

16/01/2025

**Eiropas Parlamenta un
Padomes 2021. gada 24.
jūnija regula (ES)
2021/1060**

9. pants. **Horizontālie principi**

Dalībvalstis un Komisija fondu apguvē nodrošina pamattiesību ievērošanu un atbilstību **Eiropas Savienības Pamattiesību hartai**.

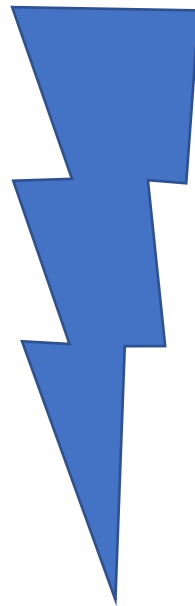
Dalībvalstis un Komisija veic atbilstošus pasākumus, lai programmu sagatavošanas, īstenošanas uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas laikā **novērstu jebkādu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ**.

Visā programmu sagatavošanas un īstenošanas laikā jo **īpaši ņem vērā piekļūstamības nodrošināšanu personām ar invaliditāti**.

SPECIFISKAIS ATBILSTĪBAS KRITĒRIJS Nr. 3.3

Projektā ir paredzētas darbības, kas veicina horizontālā principa "Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana" īstenošanu.

(1) projekti, kuros paredzēta tehnoloģiju iegāde, piegāde un montāža (**nav ietekmes uz HP**)

(2) projekti, kuros paredzēta būvniecība (**netieša ietekme uz HP**)

HP VINPI kritērija minimālās prasības

Nav ietekmes uz HP VINPI

**(1) tehnoloģiju iegāde,
piegāde un montāža**

Jāparedz vismaz 1 vispārīgā HP darbība, kas attiecas uz:

- komunikācijas un vizuālās identitātes prasību nodrošināšanas
- projekta vadības un īstenošanas personālu
- sociāli atbildīgu publisko iepirkumu

Nav jāparedz specifiskās darbības un HP rādītāji!

HP VINPI kritērija minimālās prasības

Netieša ietekme uz HP VINPI

(2) būvniecība

3 vispārīgas HP darbības

- projekta vadības un īstenošanas personāls
- informācijas un publicitātes pasākumi
- sociāli atbildīgs iepirkums

3 specifiskas HP darbības

1 HP VINPI rādītājs (definēts MK noteikumos)

Citas prasības HP VINPI kritērijā (netiešas ietekmes uz HP VINPI gadījumā)

- norādīt projekta **budžeta izmaksu pozīcijas**, kuras veicina HP VINPI (ja attiecināms)
- projekta iesniegumā **identificēt galvenās problēmas**, kas skar mērķa grupu
- projekta iesniegumā paskaidrot, kā projektu vadībā un īstenošanā **tiks nodrošināta nediskriminācija**
- **Svarīgi! KP VIS HP darbībām ir jāsniedz pamatojums!**
- **HP rādītājiem ir jāpiesaista specifiskās HP darbības! HP darbībām nav obligāti piesaistīt HP rādītājus.**

Vispārīgo HP darbību piemēri (1)

Komunikācijas un vizuālās identitātes pasākumi

- tiks nodrošināts, ka **informācija tīmeklī ir pieklūstama cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem**, izmantojot vairākus sensoros kanālus (redze, dzirde, tauste)
- īstenojot projekta informācijas un publicitātes aktivitātes, to **saturs tiks rūpīgi izvērtēts un tiks izvēlēta** valoda un vizuālie tēli, kas mazina diskrimināciju un stereotipu veidošanos vai uzturēšanu par kādu no dzimumiem, personām ar invaliditāti, reliģisko pārliecību, vecumu, rasi un etnisko izcelsmi vai seksuālo orientāciju
- projekta tīmekļvietnē tiks **izveidota sadaļa "Viegli lasīt"**, kurā tiks iekļauta īsa aprakstoša informācija par projektu un citu lasītājiem nepieciešamu informāciju vieglajā valodā, lai plašākai sabiedrībai nodrošinātu iespēju uzzināt par ES fondu ieguldījumiem

Komunikācijas pasākumu pieklūstamība

Fiziska piekļuve bez
šķēršļiem

Informācijas
pieklūstamība tīmeklī
un medijos

Dokumentu,
prezentāciju un
materiālu pieklūstamība

Braille

Large Print

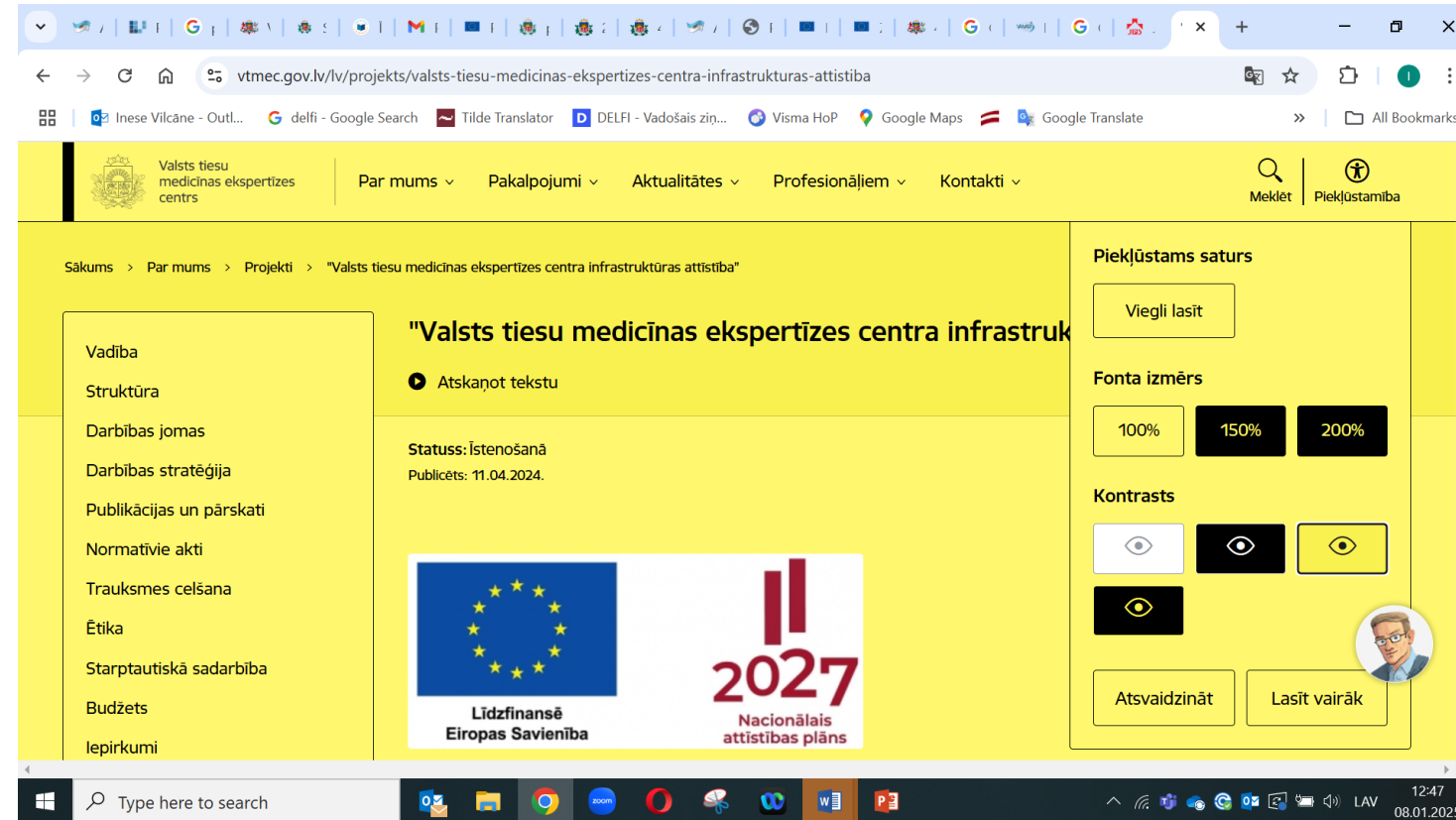

Drukāto materiālu
pieklūstamība

Vairāk par informācijas pieklūstamību: <https://www.lm.gov.lv/lv/informacijas-pieklustamiba-timekla-un-dokumentu-pieklustamiba-1112024>

Informācija tīmeklī

<https://www.vtmec.gov.lv/lv/projekti>

- Kontrasti
- Burtu palielināšana
- Klausīties tekstu
- Viegli lasīt

Vairāk par informācijas piekļūstamību: <https://www.lm.gov.lv/lv/informacijas-pieklustamiba-timekla-un-dokumentu-pieklustamiba-1112024>

Personu ar invaliditāti aptaujas rezultāti

LM uzdevumā ir īstenots pētījums “Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām ieviešanas izvērtējums”. Pētījuma mērķis bija izvērtēt ANO Konvencijas ieviešanas progresu, sniedzot pārskatu par valsts īstenoto politikas pasākumu ietekmi uz personu ar invaliditāti vienlīdzīgu tiesību un iespēju īstenošanu un identificēt nepieciešamās turpmākās darbības efektīvas un ilgtspējīgas invaliditātes politikas attīstībai. Pētījuma ietvaros ir veikta personu ar invaliditāti aptauja, lai noskaidrotu personu ar invaliditāti viedokli par sabiedrības attieksmi, vides pieejamību un līdz šim saņemtā atbalsta novērtējums un jomām, kurās būtu nepieciešami uzlabojumi. Lai raksturotu progresu, kas sasniegts pēdējo piecu gadu laikā, personu ar invaliditāti aptaujas rezultāti ir salīdzināti ar 2014. gadā tiesībsarga biroja uzdevumā veikto personu ar invaliditāti aptauju¹. Šīs aptaujas rezultāti ir sakārtoti sešās nodaļās. Pirmajā nodaļā ir aplūkoti vispārējie rezultāti par sabiedrības attieksmi pret personām ar invaliditāti tādā veidā, kā to redz mērķa grupa. Otrajā nodaļā ir apkopoti aptaujas dati, kas raksturo, kā pēdējos piecos gados ir mainījusies personu ar invaliditāti dzīves kvalitāte, aplūkojot iespējas realizēt savas tiesības, saņemt noteiktus pakalpojumus, līdzdalību sociālajā dzīvē u.tml. Turpmākajās nodaļās ir aplūkota situācija atkarībā no personas ar invaliditāti funkcionālo traucējumu veida, piemēram, trešajā nodaļā ir apskatītas situācijas izmaiņas personām ar kustību traucējumiem informācijas pieejamība un vides pieejamības kontekstā. Līdzīgi turpmākajās nodaļās ir secīgi aplūkoti personu ar redzes traucējumiem, personu ar dzirdes traucējumiem un personu ar intelektuālās attīstības traucējumiem situācijas izmaiņas.

1. Sabiedrības attieksme pret personām ar invaliditāti

Kopumā vērtējot dažādu iedzīvotāju grupu vai pakalpojumu sniedzēju attieksmi pret personām ar invaliditāti (sk. 4.1. attēlu), redzams, ka tuvākie cilvēki – kaimiņi – un veselības aprūpes iestādes ir tās, kuru atbalstošo attieksmi personas ar invaliditāti izjūt visvairāk. Tā kopumā 38% personas ar invaliditāti vai viņu pārstāvji norāda, ka kaimiņu attieksme ir atbalstoša, un vēl 47% norāda, ka tā ir neitrāla. Kaimiņu attieksmes vērtējums, salīdzinot ar 2014. gadu, nav mainījies. Līdzīga stabila situācija ir veselības aprūpes iestāžu vērtējumā – 33% personas ar invaliditāti norāda, ka šo iestāžu attieksme ir atbalstoša, un 47% – neitrāla.

Sarindojošot iestādes un pakalpojumu sniedzējus pēc saņemtā vērtējuma, cik lielā mērā tie ir atbalstoši attieksmē pret personām ar invaliditāti, redzams, ka nākamā grupa ir banku darbinieki (27%, tomēr samērā liels ir arī “grūti atbildēt” atbilžu īpatsvars), pārdevēji veikalos (22%), publisko pasākumu organizatori (22%), valsts un pašvaldību iestādes (20%) un sabiedrisko transporta līdzekļu vadītāji vai konduktori (20%). Visu šo grupu vērtējumā redzams, ka neliela daļa personu ar invaliditāti ir saskārušās arī ar diskriminējošu attieksmi. Visretāk diskriminējošu attieksmi personas ar invaliditāti jutušas saskarsmē ar pārdevējiem veikalos un banku darbiniekiem. Salīdzinot ar 2014. gadu, redzams, ka šo sabiedrības un pakalpojumu sniedzēju grupu attieksmes vērtējums nav būtiski mainījies.

Ziņa vieglajā valodā

▶ Atskaņot tekstu × Aizvērt viegli lasīt

Cilvēku ar invaliditāti aptaujas rezultāti

Labklājības ministrija aptaujāja cilvēkus ar invaliditāti.

Šie cilvēki atbildēja uz jautājumiem par savu dzīvi Latvijā.

Aptaujā noskaidroja cilvēku ar invaliditāti iesaistīšanos sabiedrības dzīvē. Tika jautāts par atbalstu no valsts. Par vides pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Par personas ar invaliditāti problēmām.

Cilvēku ar invaliditāti atbildes salīdzināja ar 2014. gada aptauju.

Aptaujas rezultāti ir sakārtoti sešās nodaļās.

Pirmajā nodaļā ir rezultāti par sabiedrības attieksmi.

Otrajā nodaļā ir atbildes par cilvēku ar invaliditāti dzīves kvalitāti.

Trešajā nodaļā ir dati par cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Ceturtajā nodaļā ir dati par cilvēkiem, kam slikta redze.

Piektajā nodaļā ir dati par cilvēkiem, kas slikti dzird.

Sestajā nodaļā ir dati par cilvēkiem ar prāta attīstības traucējumiem.

Cilvēku ar invaliditāti aptaujas rezultāti ir pieejami

Parastais teksts tīmekļa vietnē

Kā izskatās teksts vieglā valodā

IETEIKUMS!!

Lai pārveidotu tekstu «vieglā valodā» var izmantot **Chat GPT**

Informatīvo un komunikācijas pasākumu pieklūstamība (II)

Pieklūstams saturs:

- tulkošana zīmju valodā
- subtitrēšana
- reāllaika transkripcija
- Braila druka
- indukcijas cilpas
- vieglā valoda

Pieklūstama fiziskā vide:

- izvēle Nr.1: izmantot tikai pieklūstamas norises telpas
- izvēle Nr.2 : nomāt pacēlāju un pandusu
- izvietot norādes un piktogrammas

8. Lūdzam norādīt, vai būs nepieciešams atbalsts personām ar kustību traucējumiem iekļūšanai telpās

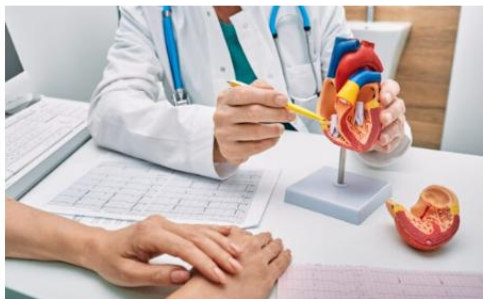
☐ Jā

☐ Nē

Organizējot pieteikšanos pasākumam, jānoskaidro, vai personai ir nepieciešams atbalsts un kāds tieši!

Aktualitātes

12 jūlijs, 2024

Aicinām kolektīvā KARDIOLOGU, EHOKARDIOGRĀFIJAS SPECIĀLISTU

Gaidām Jūsu pieteikuma vēstuli un CV
sūtīt uz e-

07 jūlijs, 2024

Aicinām kolektīvā ārsta palīgu

Gaidām Jūsu pieteikuma vēstuli un CV
elektroniski Slimnīcas Personāla daļai sūtīt uz e-
pastu: personals@jpslimnica.lv vai iesniedzot
personāli Personāla daļai. Pāšņos kolektīvā

21 jūnijs, 2024

Aicinām kolektīvā māsas Ambulatorā nodaļā

Gaidām Jūsu pieteikuma vēstuli un CV
elektroniski Slimnīcas Personāla daļai sūtīt uz e-

Valoda un vizuālie tēli

Darba likums:

Darba sludinājums (darba devēja paziņojums par brīvajām darba vietām) nedrīkst attiekties tikai uz vīriešiem vai tikai uz sievietēm

- Izvēlies valodu un vizuālo tēlu, kas mazina stereotipu veidošanos
- Pārliecinies, ka prezentē gan sieviešu, gan vīriešu viedokli un vajadzības attiecīgajā jautājumā

Vispārīgo darbību piemēri (3)

Kas ir sociāli atbildīgs publiskais iepirkums?

- sociāli atbildīgi publiskie iepirkumi ir stratēģisks rīks, kas efektīvi virza uz priekšu sociālo un darbaspēka politiku
- sociālās atbildības kritēriji var tikt integrēti visās ar preču, pakalpojumu vai būvdarbu iepirkumu saistītās darbībās

Vadlīnijas sociāli atbildīga
publiskā iepirkuma īstenošanai

<https://www.iub.gov.lv/lv/media/658/download>

Publisko iepirkumu likums

Iepirkumiem, kuru rezultāti paredzēti lietošanai fiziskajām personām, tai skaitā pasūtītāja personālam, tehniskās specifikācijas sagatavo tā, lai nodrošinātu iepirkuma rezultātu **pieklūstamību** personām ar invaliditāti vai tiktu ņemti vērā universālā dizaina principi

Sociāli atbildīgs publiskais iepirkums

Vērtēšanā priekšroka tiek dota pretendentiem:

- kuriem vairāk nekā 30 procenti no vidējā nodarbināto darbinieku skaita gadā ir personas ar invaliditāti
- kuri nodrošina estētiskās un funkcionālās īpašības, pieklūstamību, atbilstību universālajam dizainam, sociālās un vides aizsardzības prasības
- nodrošina labākus darba apstākļus nodarbinātajiem (elastīgs darba laiks, veselības apdrošināšana u.c.)
- veicina sieviešu un vīriešu līdztiesību darba vietā, palielina sieviešu dalību darba tirgū un rod labāku līdzsvaru starp darbu un privāto dzīvi u.c.

HP rādītāji un atbilstošās HP specifiskās darbības

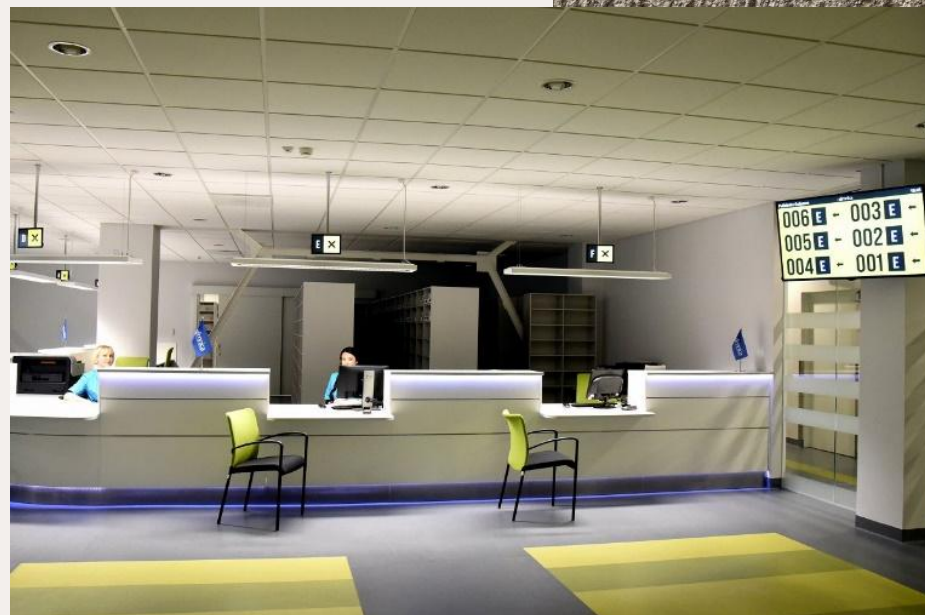
HP VINPI rādītājs	Atbilstošā HP specifiskā darbība
VINPI_12 Objektu skaits, kuros ERAF/KF ieguldījumu rezultātā ir nodrošināta vides un informācijas pieejamība (noteikts MKN)	papildus būvnormatīvā LBN 200-21 noteiktajam, projekta ietvaros tiks īstenotas labās prakses darbības, kas īpaši veicina vides pieklūstamību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem (https://www.lm.gov.lv/lv/labas-prakses-ieteikumi-vides-pieklustamibas-nodrosinasanai-papildus-lbn-200-21-noteiktajam-2022)
	plānojot būves dizainu, tiks ņemts vērā daudzveidības un iekļaušanas princips, balstoties uz cilvēku ar invaliditāti vajadzībām ne vien uz fizisku piekļaušanu būvei, bet arī uz specifiskām vajadzībām attiecībā uz būves noformējumu, lietojamību un funkciju
	veicot ieguldījumus publisko ēku attīstībā, tiks izveidota abiem dzimumiem pieejama bērna pārtīšanas istaba/tualete/telpa, kā arī attiecīgas norādes, kur telpa ir atrodama

HP rādītāji un atbilstošās HP specifiskās darbības

HP VINPI rādītājs	Atbilstošā HP specifiskā darbība
VINPI_17 Veikto vides un informācijas pieklūstamības pašnovērtējumu skaits, atbilstoši LM izstrādātajai metodikai	publiskajai infrastruktūrai tiks veikts vides un informācijas pieklūstamības pašnovērtējums, kur iegūto punktu skaits nav zemāks par 8 (pašnovērtējuma anketa šeit: https://www.lm.gov.lv/lv/vides-un-informacijas-pieklustamibas-pasnovertejums)
VINPI_18 Konsultatīva rakstura pasākumu skaits par būvētās vides, IT risinājumu, IT tehnoloģiju pieklūstamību personām ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem	projekta ietvaros tiks nodrošinātas vides pieklūstamības ekspertu konsultācijas, tās paredzot projektēšanas un būvniecības procesā (attiecīgi pievienojot dokumentus, piem. konsultāciju protokolus u.c.) (ekspertu saraksts šeit: https://www.apeirons.lv/vides-pieklustamibas-eksperti-2023/)

- Kontrasta apzīmējumi
- Vadulas
- Reljefa apzīmējumi
- Pamanāma zvana poga
- Pieklūstama apkalpošana lete
- Indukcijas cilpas

FIZISKĀ UN INFORMATĪVĀ PIEKLŪSTAMĪBA

LABĀ PRAKSE

Cilvēkiem ratiņkrēslā
nepieklūstama reģistratūra
– loga augstums 1 m

Cilvēki ratiņkrēslā nevar
lietot spoguļi tualetē - tas
atrodas pārāk augstu!

Cilvēkiem ar redzes
traucējumiem nepieklūstama
ieeja – nav nodrošināts
kontrasts uz stikla ieejas durvīm

FIZISKĀ UN INFORMATĪVĀ PIEKLŪSTAMĪBA

NEPĀRDOMĀTI RISINĀJUMI

RESURSI

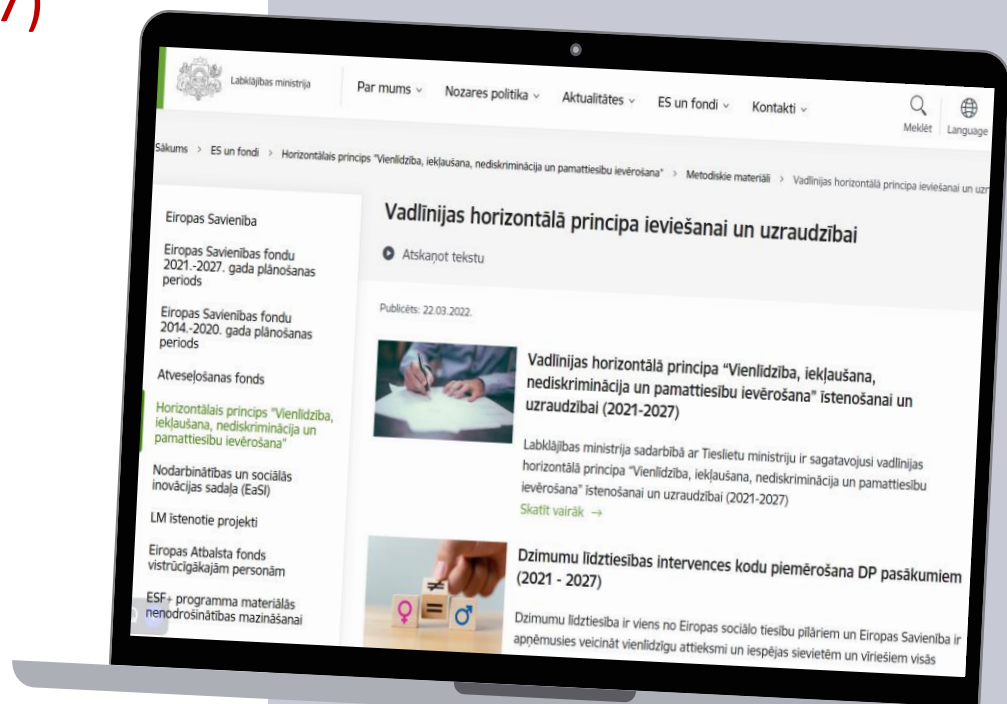
Vadlīnijas horizontālā principa “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)”

<https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-horizontala-principa-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana-istenosanai-un-uzraudzibai-2021-2027>)

Labā prakse

<https://www.lm.gov.lv/lv/labas-prakses-piemeri-2>

<https://www.lm.gov.lv/lv/horizontalais-princips-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana>

Paldies par uzmanību!

Vadlīnijas horizontālā principa “Vienlīdzība, iekļaušana, nediskriminācija un pamattiesību ievērošana” īstenošanai un uzraudzībai (2021-2027)

<https://www.lm.gov.lv/lv/vadlinijas-horizontala-principa-vienlidziba-ieklausana-nediskriminacija-un-pamattiesibu-ieverosana-istenosanai-un-uzraudzibai-2021-2027>

Inese Vilcāne

Inese.Vilcane@lm.gov.lv

Tel. 64331836

